

दिनांक १४ एप्रिल ते ५ मे २०१८ या
कालावधीत राज्यातील सर्व
ग्रामपंचायतींमध्ये “ग्राम स्वराज
अभियान” राबविणेबाबत .

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम-२०१८/प्र.क्र. २०३/पंरा-३
बांधकाम भवन, २५, मईबान पथ
फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१
तारीख: १३ एप्रिल, २०१८

प्रस्तावना -

भारत सरकारच्या पंचायत राज मंत्रालयाने दिनांक १४.०४.२०१८ ते दिनांक ०५.०५.२०१८ या कालावधीत ग्राम स्वराज अभियान राबविण्याचे निश्चित केले आहे. सामाजिक सलोखा व अभिसरण वृद्धीगत करणे, ग्रामीण भागातील गरीबांपर्यंत पोहचणे, सद्यस्थितीत कार्यरत योजनांबाबत माहिती घेणे, नवीन उपक्रमांमध्ये समावेश करून घेणे, शेतक-यांचे उत्पन्न दुप्पट करणे, स्वच्छता सारख्या राष्ट्रीयस्तरावरील कार्यक्रमांना पुढे घेऊन जाणे व पंचायत राज संस्थांचे बळकटीकरण करणे हे या अभियानाचे प्रमुख उद्दीष्ट आहे. हे अभियान राबविण्याच्या अनुषंगाने याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

भारत सरकारच्या पंचायत राज मंत्रालयाने खालील महत्वाचे दिनांकांना विशेष कार्यक्रम आयोजित करण्याबाबत सूचित करण्यात आले आहे.

अ.क्र.	दिनांक	अभियान
१.	१४.०४.२०१८	सामाजिक न्याय दिवस
२.	१८.०४.२०१८	स्वच्छ भारत दिवस
३.	२०.०४.२०१८	उज्ज्वला दिवस
४.	२४.०४.२०१८	राष्ट्रीय पंचायत राज दिवस
५.	२८.०४.२०१८	ग्राम स्वराज दिवस
६.	३०.०४.२०१८	आयुष्यमान भारत दिवस

अ.क्र.	दिनांक	अभियान
७.	०२.०५.२०१८	किसान कल्याण दिवस
८.	०५.०५.२०१८	आजिविका दिवस
९.	१४.०४.२०१८- २४.०४.२०१८	पोषण अभियान

२. या अभियान कालावधीमध्ये देशातील जास्तीत जास्त गरीब कुटुंब असलेली एकूण २१,०५८ गावांची निवड करण्यात आली असून “सबका साथ सबका गाव सबका विकास” या विशेष मोहिमेद्वारे प्रधानमंत्री उजाला योजना, प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना, प्रधान मंत्री सहज बिजली हर घर योजना (सौभाग्य), प्रधानमंत्री जनधन योजना, प्रधानमंत्री जीवनज्योजी बीमा योजना, प्रधानमंत्री सुरक्षा बीमा योजना व मिशन इंद्रधनुष्य या सात योजना या सर्व गावांमध्ये राबवून त्या ठिकाणी १००% साध्य पूर्ण करण्याचा मानस आहे. यामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील एकूण २३ जिल्ह्यातील १९२ गावांचा समावेश करण्यात आला आहे.

३. वरील अभियान राबविण्याच्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना देण्यात येत आहेत:-

१) दिनांक १४.०४.२०१८ - सामाजिक न्याय दिवस (Social Justice day) - या दिवशी पुढीलप्रमाणे विविध कार्यक्रम प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये हाती घेण्यात यावेत:-

- सर्व ग्रामपंचायती मध्ये डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे प्रतिमेस पुष्पहार घालून त्यांना आदरांजली अर्पण करण्यात यावी.
- याप्रसंगी गावातील ग्रामस्थ व विशेषतः अनुसूचित जातीमधील सर्व नागरिक उपस्थित राहतील याची दक्षता घेण्यात यावी.
- सामाजिक न्याय विभागाच्या विविध योजनांबाबत ग्रामस्थांना माहिती देण्यात यावी.
- डॉ.आंबेडकर यांच्या कार्याबद्दल व राष्ट्रीय एकात्मतेसाठी योगदानाबाबत लोकांमध्ये संवाद घडविणे आणि यासंदर्भात प्रदर्शन आयोजित करून साहित्य प्रसिध्दीस ठेवणे इत्यादी उपक्रम घेण्यात यावेत.

यासाठी जिल्हा परिषद स्तरावरील जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे. सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबतच्या सविस्तर सूचना सामाजिक न्याय विभागाकडून स्वतंत्रपणे देण्यात येत आहेत. या कार्यक्रमाकरीता सामाजिक न्याय विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या

वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण यांचेमार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

२) दिनांक १८.०४.२०१८ - स्वच्छ भारत दिवस:-

या दिवशी पुढीलप्रमाणे विविध कार्यक्रम प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये हाती घेण्यात यावेत:-

- सर्व ग्रामपंचायती स्वच्छतेबाबत विशेष कार्यक्रम हाती घ्यावा.
- विशेषतः ज्या ग्रामपंचायती ODF झालेल्या नाहीत त्यांनी त्यांची ग्रामपंचायत ODF करण्याच्या अनुषंगाने विशेष प्रयत्न करावेत .

या दिवशी आयोजित करावयाच्या विविध कार्यक्रमांबाबत सविस्तर सूचना पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाकडून स्वतंत्रपणे देण्यात येत आहेत. यासाठी जिल्हा परिषद स्तरावरील उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी पुरवठा) यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात यावी. सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबतच्या या कार्यक्रमाकरीता पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका जिल्हास्तरावरील नियुक्त केलेल्या समन्वय अधिका-यामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

३) दिनांक २०.०४.२०१८ - उज्ज्वला दिवस

या दिवशी आयोजित करावयाच्या विविध कार्यक्रमांबाबत अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाने निश्चिती करून ग्रामविकास विभागाच्या यंत्रणेशी समन्वय साधून यशस्वीपणे राबविण्यात यावा. सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबतच्या सविस्तर सूचना अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाकडून स्वतंत्रपणे देण्यात येत आहेत. या कार्यक्रमाकरीता अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका जिल्हास्तरावरील समन्वय अधिका-यामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

४) दिनांक २४.०४. २०१८- राष्ट्रीय पंचायत राज दिवस - ग्राम सभांचे आयोजन ,
दिनांक २८.०४.२०१८-ग्राम स्वराज दिवस, दिनांक ०५.०५.२०१८-आजिविका दिवस:-

राष्ट्रीय पंचायत राज दिन साजरा करण्याच्या दृष्टीने दि.२४/४/२०१८ विशेष ग्रामसभेचे प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये आयोजन करण्यात यावे. याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी जिल्हा व तालुका स्तरावरून संपर्क अधिकारी यांची व ग्रामपंचायतनिहाय ग्रामसेवक व अन्य कर्मचारी यांची नेमणूक करण्याचे आदेश निर्गमित करावेत.

- १) या दिवशी आयोजित करावयाच्या विशेष ग्रामसभेच्या पूर्वतयारीसाठी ग्रामपंचायतीची सभा घेणे आवश्यक राहिल.
- २) विशेष ग्रामसभेच्या राष्ट्रीय पंचायत दिनाच्या आयोजनासाठी जबाबदारी व कर्तव्यांचे वाटप ग्रामपंचायतीच्या सभेत करणे.
 - अ) विशेष ग्रामसभेची प्रचारप्रसिध्दी करणे.
 - ब) ग्रामसभेच्या आयोजनासाठी करावयाची पूर्वतयारी
 - क) कार्यवृत्त लिहिण्याची व छाया चित्र काढणे इ. जबाबदारी सोपविणे.
 - ड) बैठकीचा अहवाल देणे इ.
- ३) ग्रामपंचायतीने यासोबतच ग्रामसभेच्या यशस्वितेसाठी ग्रामपंचायत स्तर कर्मचारी (उदा. ग्रामसेवक, रोजगारसेवक, अंगणवाडीसेविका, आशावर्कर, ANM, शिक्षक) यांचेसोबत विचारविनिमय करून त्यांचेही सहकार्य घ्यावे.
- ४) ग्रामस्तरावर कार्यरत असणा-या सर्व विभागांच्या अधिकारी /कर्मचा-यांनी विशेष ग्रामसभेला उपस्थित राहणे अनिवार्य आहे. त्याप्रमाणे याबाबत सर्व संबंधितांना निर्देश द्यावेत. सदर ग्रामसभा तहकूब होणार नाही, यादृष्टीने ग्रामपंचायत सरपंच, ग्रामपंचायत सदस्य व ग्रामसभा सचिवांनी लोकसहभाग मिळवण्यासाठी प्रयत्न करावे.
- ५) ग्रामसभेमध्ये महिला ,ग्रामस्थ यांचा सहभाग सुनिश्चित करणेसाठी महिला स्वयंसहायता गट, बचत गट व स्वयंसेवी संस्थांचे सहकार्य घेण्यात यावे. तसेच परिसरातील सर्व लोकप्रतिनिधी व पदाधिकारी यांना ग्रामसभेसाठी आमंत्रित करण्यात यावे. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी जिल्हा परिषद व पंचायत समिती पदाधिकारी व सदस्य यांना सदर अभियानामध्ये सहभागी होण्याकरीता विशेष विनंती करावी .

- ६) सरपंच ,सदस्य ,ग्रामसेवक व सर्व विभागांच्या अधिकारी कर्मचारी / यांनी विशेषत्वाने पुढाकार घेऊन विविध योजना व विकासकामांबद्दल माहिती देऊन ग्रामस्थांच्या शंकांचे निरसन करावे. यासाठी तालुकास्तरावर गटविकास अधिकारी यांनी आवश्यक ते मार्गदर्शन करावे.
- ७) विशेष ग्रामसभेची सूचना सर्व नागरीकांपर्यंत खालीलप्रमाणे पोहोचविण्याची दक्षता घेण्यात यावी .
- दवंडी देणे
 - महत्वाच्या दृष्य ठिकाणी नोटीस चिकटविणे.
 - प्रत्येकाच्या घरोघर जाऊन माहिती देणे.
 - युवक संघटना, महिला स्वयंसहायता गट, भजनीमंडळे यांच्या मदतीने प्रत्येकापर्यंत माहिती पोहोचविणे इत्यादि.
 - शाळेत, उपकेंद्रात, अंगणवाडीत माहिती सांगणे.
- ८) विशेष ग्रामसभेपूर्वी नियमाप्रमाणे वॉर्डसभा, महिला सभा यांचे आयोजन करणे कायद्याने बंधनकारक राहिल.
- ९) केंद्र / राज्य शासनाचे अधिकारी / कर्मचारी हे सदर ग्रामसभांना भेट देणार असल्याने सदर ग्रामसभा व्यवस्थितपणे पार पाडली जाईल याची दक्षता घेण्यात यावी .
- १०) विशेष ग्रामसभेमध्ये पुढील मुद्दे चर्चेस घेण्यात यावेत -:
- राष्ट्रीय पंचायत दिनाचे महत्त्व .
 - स्थानिक आर्थिक विकासाकरीता ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करणे
 - पंचायतीस प्राप्त होणाऱ्या निधीचा सुनियोजित विनियोग-
 - स्वच्छ व सुरक्षित पिण्याचे पाणी व ग्रामस्वच्छता
 - ग्राम विकासांमध्ये महिलांचा सहभाग व योगदान , लसीकरण आणि आरोग्य, महिला सक्षमीकरण, सामाजिक विकास.
 - अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, अपंग व इतर वंचित घटकांच्या कल्याणाकरीता त्यांचा सहभाग.
 - १४ व्या वित्त आयोगाच्या करावयाच्या खर्चासाठी नियोजन प्रक्रिया “आमचा गाव आमचा विकास” राबविणे, जलयुक्त शिवार योजना, हागणदारीमुक्त गाव, स्त्रीभूणहत्या रोखणे, मनरेगा, स्वच्छ भारत अभियान इत्यादि.

- ग्रामपंचायतीमार्फत तसेच तत्सम स्थानिक स्वराज्य संस्था यांचेमार्फत जास्तीत जास्त रास्तभाव दुकाने चालविण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय क्र. राभादु-१७१६/प्र.क्र.२३९/ नापु-३१, दि.३.७.२०१७ च्या शासन निर्णयाचा सारांश ग्रामसभेत वाचून दाखविण्यात यावा.
- शासनाच्या नियोजित १३ कोटी वृक्षारोपण कार्यक्रमांतर्गत ग्रामपंचायतींना दिलेली उद्दिष्ट आणि इतर बाबींसंदर्भात महसूल व वन विभागाकडून क्र.साववि-२०१७/प्र.क्र.१३८/फ-११, दि.१०.०४.२०१८ च्या पत्रान्वये देण्यात आलेल्या सूचनांवर चर्चा व विचारविनिमय करण्यात यावा.

११) विशेष ग्रामसभेमध्ये शासनाच्या महत्वपूर्ण योजनांची माहिती देण्यात यावी:- यामध्ये प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना, मनरेगा, प्रधानमंत्री ग्रामीण आवास योजना, प्रधानमंत्री जीवनज्योती योजना, अटल पेन्शन योजना, प्रधानमंत्री जनधन योजना, सुकन्या योजना, बेटी बचाओ बेटी पढाओ, सर्व शिक्षा अभियान, आम आदमी बिमा योजना, आरोग्य विमा योजना, प्रधानमंत्री मुद्रा योजना, कौशल्य विकास योजना, दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामज्योती योजना, प्रधानमंत्री पिक विमा योजना व प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना इत्यादी योजनांबाबतच्या माहितीचा समावेश करण्यात यावा.

१२) या कालावधीत प्रभातफेरी, स्वच्छता अभियान, सांस्कृतिक कार्यक्रम तसेच क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन करण्यात यावे.

१३) ग्रामसभेचे कार्यवृत्त नियमाप्रमाणे ठेवण्यात यावे तसेच कार्यक्रमाचे छायाचित्र (photo) काढण्यात यावेत.

१४) अभियानांतर्गत पार पाडण्यात आलेल्या प्रत्येक कार्यक्रमानंतर त्याबाबतचे अहवाल शासनास सादर करणे आवश्यक राहिल .सदरचे अहवाल उपायुक्त (विकास) यांनी त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या जिल्ह्यांचे अहवाल त्यांचेस्तरावर एकत्रित संकलित करून खालील विवरणपत्रामध्ये शासनास सादर करणे बंधनकारक राहिल

अ.क्र.	जिल्हा	एकूण ग्रामपंचायतींची संख्या	कार्यक्रम राबविलेल्या ग्रामपंचायतींची संख्या	ग्रामसभा आयोजित केलेल्या ग्रामपंचायतींची संख्या	राबविण्यात आलेले उपक्रम	विशेष प्रयत्न, अनुभव

१५) वरील अहवालाव्यतिरिक्त प्रत्येक जिल्ह्याने त्यांच्या जिल्ह्यातील निवडक ५ ते ६ ग्रामपंचायतींमध्ये राबविण्यात आलेल्या अभियानाची माहिती (कार्यवृत्त व छायाचित्र) संचालक, राज्य ग्रामीण विकास संस्था, यशदा, पुणे यांचेकडे पाठवावी. संचालक, राज्य ग्रामीण विकास संस्था, यशदा, पुणे यांनी सदरची माहिती केंद्र शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

५) दिनांक ३०.०४.२०१८- आयुष्यमान भारत दिवस-

. या दिवशी आयोजित करावयाच्या विविध कार्यक्रमांबाबत सार्वजनिक आरोग्य विभागाने निश्चिती करून ग्रामविकास विभागाच्या यंत्रणेशी समन्वय साधून हा दिवस यशस्वीपणे राबविण्यात यावा. या कार्यक्रमाकरीता सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका विभागाकडून नियुक्त करण्यात आलेल्या जिल्हास्तरावरील समन्वय अधिका-यामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

६) दिनांक ०२.०५.२०१८ - किसान कल्याण दिवस -

ग्रामपंचायतीमध्ये शेतक-यांच्या बैठका आयोजित करण्यात याव्यात. कृषीविकास विषयक सर्व योजनांची माहिती या बैठकीत देण्यात यावी. तसेच कृषीविषयक सुधारणांबाबत संबंधित शेतक-यांची मते प्राप्त करण्यात यावीत. या कालावधीत घ्यावयाच्या बैठका व त्यामध्ये घ्यावयाच्या विविध उपक्रमांबाबतची माहिती कृषि विभागाने निश्चित करून ग्रामविकास विभागाच्या यंत्रणेशी समन्वय साधून यशस्वीपणे राबविण्यात यावा. यासाठी जिल्हा परिषद स्तरावरील जिल्हा कृषि अधिकारी यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे. सदर कार्यक्रम राबविण्याबाबतच्या सविस्तर

सूचना कृषि विभागाकडून स्वतंत्रपणे देण्यात येत आहेत. या कार्यक्रमाकरीता कृषि विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका जिल्हास्तरावरील जिल्हा कृषि अधिकारी यांचेमार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

७) दिनांक १४.०४.२०१८ ते २४.०४.२०१८- पोषण अभियान -

या कालावधीत घ्यावयाच्या बैठका व त्यामध्ये घ्यावयाच्या विविध उपक्रमांबाबतची माहिती महिला व बाल विकास विभागाने निश्चित करून ग्रामविकास विभागाच्या यंत्रणेशी समन्वय साधून सदर अभियान यशस्वीपणे राबविण्यात यावे. यासाठी विभागाने जिल्हा परिषद स्तरावरील उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (महिला व बालविकास) यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती करावी. या कार्यक्रमाकरीता महिला व बाल विकास विभागाकडून प्रत्येक ग्रामपंचायतीस उपलब्ध करून द्यावयाच्या वाचन साहित्याच्या पर्याप्त पुस्तिका जिल्हा स्तरावरील समन्वय अधिका-यामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून देण्यात येतील.

४. अभियानांतर्गत स्थापन करावयाची जिल्हास्तरीय समिती :-

ग्राम स्वराज अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता जिल्हास्तरावर पुढीलप्रमाणे जिल्हास्तरीय समन्वय समिती (District Level Coordination Committee) गठीत करण्यात येत आहे:-

जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	सह अध्यक्ष
जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य
जिल्हा कृषि अधिकारी	सदस्य
सहायक आयुक्त, समाजकल्याण	सदस्य
जिल्हा माहिती अधिकारी	सदस्य
जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी	सदस्य
उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (म.बा.क आणि पा.पु)	सदस्य
उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)	सदस्य सचिव

या अभियानाच्या यशस्वी अंमलबजावणीकरीता जिल्हाधिकारी यांनी आवश्यकतेप्रमाणे इतर विभागांच्या अन्य जिल्हास्तरीय अधिका-यांना सदर समितीमध्ये निमंत्रित सदस्य म्हणून आमंत्रित करता येईल.

ग्रामपंचायतस्तरावर या अभियानाच्या अंमलबजावणीकरीता जिल्हाधिकारी यांनी गट विकास अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली तालुकास्तरीय संनियंत्रण समिती स्थापन करावी. या समितीमध्ये अभियानाशी निगडीत असलेल्या सर्व संबंधित विभागांच्या प्रतिनिधींचा समावेश करुन सदर समितीने हे अभियान ग्राम पंचायत स्तरावर राबविण्याकरीता सर्व तयारी झाली आहे किंवा नाही याबाबतची खात्री करावी. तसेच या अभियानाकरीता गावातील सर्व ग्रामस्थांचा सहभाग निश्चितपणे घेतला जाईल यासाठी आवश्यक ते प्रयत्न करावेत. तसेच आपल्या जिल्ह्यातील सर्व लोकप्रतिनिधी यांनाही आमंत्रित करुन या अभियानामध्ये सहभागी करुन घेण्यात यावे.

५. या अभियानाच्या प्रचार व प्रसिध्दीची जबाबदारी महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क यांचेवर सोपविण्यात येत आहे. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क यांनी या अभियानाच्या प्रसिध्दीकरीता त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या जिल्हा माहिती अधिकारी यांना सूचना द्याव्यात. तसेच संबंधित विभागाने त्यांच्या विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या योजनांची संक्षिप्त माहिती महान्युज या वेबपोर्टलवर टाकण्याकरीता महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क यांचेकडे उपलब्ध करुन द्यावेत. या अभियानाची प्रसिध्दीकरीता जिल्हा माहिती अधिकारी यांनी स्थानिकस्तरावर उपलब्ध असलेल्या आकाशवाणी तथा इतर प्रसार माध्यमांचा वापर करावा.

६. अशा पध्दतीने सर्व संबंधितांनी “ग्राम स्वराज अभियान” राबविण्याबाबतची कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०४१३१४३५१३३५२० असा आहे. हा आदेश

डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नीला रानडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
३. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ३२.
४. मा.मंत्री ग्राम विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
५. मा.राज्यमंत्री ग्राम विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
६. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
७. अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, जी.टी.हॉस्पिटल, ७ वा मजला, मुंबई.
८. अपर मुख्य सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
९. प्रधान सचिव (उर्जा), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
१०. प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, जी.टी.हॉस्पिटल, ८ वा मजला, मुंबई
११. प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
१२. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
१३. सचिव, ग्राम विकास विभाग, बांधकाम भवन, २५, मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
१४. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
१५. सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
१६. सर्व विभागीय आयुक्त.
१७. सर्व जिल्हाधिकारी

- १८ सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- १९ सर्व उपायुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालये.
- २० संचालक, राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान, पुणे
- २१ संचालक, राज्य ग्रामीण विकास संस्था, यशदा, बाणेर रस्ता, राजभवन कॉम्प्लेक्स, पुणे.
- २२ सर्व जिल्हा परिषदांचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)
- २३ सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
- २४ निवडनस्ती, कार्यासन पंरा-३